

Список використаних джерел:

1. Гришова І.Ю., Галицький О.М. Механізми страхового захисту підприємств. *Економіка АПК*. 2017. № 9. С.61-65.
2. Дмитренко О.М. Роль стратегічного планування в діяльності підприємств. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С.44-48.
3. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків: [Монографія]. Тернопіль : Економічна думка, Карт-Бланш, 2022. 575 с.
4. Камінський А.Б. Економічний ризик та методи його вимірювання: Навч. посіб. Київ : Вид. дім «Козаки», 2022. 121 с.

Канд. фіз.-мат. наук Огліх В. В., Комисарик Є. О., Денисова М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОБОТА ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Напад на суверену Україну військових формувань країни-агресора, масштабні руйнування промислового потенціалу, жилого фонду, інфраструктурних й енергетичних об'єктів на тлі тимчасового, захоплення територій та появи значної кількості внутрішньо-переміщених та евакуйованих осіб, актуалізував проблему глобальної трансформації економіки, суспільних відносин і діджиталізації. Поєднання гібридної та фізичної агресії зумовило зростання ентропії економічної системи, посилило загрози національній безпеці країни і водночас висвітлило зовсім нові важелі впливу у сфері ситуаційного керування та безпекової діяльності. Поєднання інноваційного, інформаційного та синергетичного підходів може стати не лише рятувальним колом, а й драйвером післявоєнного відродження.

Вже зараз мають бути визначені організаційно-управлінські аспекти, стратегічні завдання, економічні, соціально-психологічні та правові адаптивні інструменти керування, які мінімізують ризики для бізнесу та побудують фундамент його подальшого розвитку в поствоєнний період.

Як підтримувати економіку в умовах війни, і чи можна це взагалі зробити? Адже погіршення економічної ситуації зазвичай б'є по кишені не лише пересічних громадян, а й представників бізнесу, причому в багатьох випадках останні просто банкрутують.

Тільки виробники справді потрібних товарів можуть допомогти країні та населенню. У зв'язку з цим бізнесмени часто змінюють вид діяльності у важких економічних ситуаціях. Ті ж, хто залишається в сегменті незатребуваних товарів та

послуг, неминуче зазнають збитків. Основне правило – не зациклюватися на одержанні прибутку, а направити свої сили та час на те, щоб створити товари, яких дійсно потребують люди. У воєнний та післявоєнний період найбільшою потребою є продукти харчування та ліки [1].

Кризова ситуація вимагає від підприємців максимально швидкого реагування бізнесу та виробничих підрозділів на зміни. І хоча завдяки діджиталізації суспільства, можливість в оперативному режимі збирати значні обсяги різноманітної інформації з різних джерел майже не була втрачена, актуальною стала потреба у перебудові підходів до аналітичної обробки даних. Мали бути внесені зміни, які б враховували географічну міграцію населення, зміни у структурі споживчого попиту, порушення у роботі логістичної систем, постачальників та дистриб'юторів. Рішення цієї проблеми лежить у царині використання ВІ-інструментів і систем автоматизованого проектування, наприклад Power BI та Autodesk, як підґрунтя для оперативних рішень. Важливо, щоб застосування бізнес-дашбордів (виробництво, логістика тощо) було впроваджено в компанії на усіх рівнях. Працівники, завдяки на інтерактивній візуалізації та можливостям сучасної бізнес-аналітики, мають бути інтегровані у процес, а розуміти принципи роботи систем, а не просто лише фокусувалися на підсумкових показниках.

Криза – дуже гарний поштовх для малих підприємств, оскільки деякі великі підприємства почнуть закриватися, конкуренція ставатиме меншою, а люди хотітимуть нижчої ціни на товари чи послуги. Великі компанії мають великий штат співробітників та незаплановані витрати. Їм потрібно вкладатись у велике виробництво та збут свого товару, у той час як дрібний підприємець може просто закупити товар і сам його продавати, або ж самостійно надавати послуги [2].

Безпека людей має бути пріоритетом. Значною проблемою для підприємств є те, що робітники не мають можливості бути присутніми на роботі. А втім досвід роботи онлайн, отриманий під час пандемії, не дав підприємствам втратити керованість. Хоча у воєнний період додалася задача забезпечення безперебійної роботи обладнання та ІТ-систем, за умови віддаленої роботи співробітників.

У бізнесу додалася потреба у підтримці працівників, при необхідності надати можливість поспілкуватись з психологом, дотримуватись різних соціальних гарантій, виплачувати заробітну плату та авансові платежі.

У стані війни підприємцям та бізнесменам головне продовжувати працювати [3]. Хтось має підтримувати економіку держави, годувати населення та надавати послуги. Потрібно розуміти, що працювати можна у будь-якій ситуації, головне швидко пристосуватись до ситуації та знайти правильну нішу для ефективної та корисної роботи. Чим раніше прийняти факт, що так, як було, вже не буде ніколи, тим швидше можна збагнути, як діяти в нових умовах.

Список використаних джерел:

1. Гута С. Поняття «кризова ситуація, зумовлена воєнно-політичними чинниками», «воєнно-політична криза» в теорії державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 7. С. 116-120.
2. Kulyniak I., Zhygalo I., Horbenko T. Crisis situations at enterprises: essence, classification, threats and response measures. *Market Infrastructure*. 2021. № 51. <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-27>.
3. Демократичний цивільний контроль та воєнна криза в Україні: законодавчі аспекти / ред.: Ф. Флурі, Б. Бадр. Київ: Центр дослідж. армії, конверсії та роззброєння, 2016. 184 с.

Канд. фіз.-мат. наук Огліх В. В., Шайдець К. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Повномасштабне вторгнення країни-агресора на територію України істотно змінило ситуацію в царині бідності. Дослідження проблеми підвищення рівня життя населення в Україні в таких умовах набуває виняткової актуальності. Маємо констатувати, що таке поняття, як «раптова бідність» стало стосуватися величезної кількості людей. Раптова бідність – це така бідність, яка настає в разі втрати всього майна та джерел для існування, тобто коли людина в одному моменті, маючи певний рівень достатку, його втрачає і стає бідною [1].

Концепція Програми розвитку ООН визначає, що всі держави світу в процесі свого економічного розвитку повинні створювати сприятливі умови для довгого, здорового та наповненого творчістю життя людей. І якщо раніше перед Україною стояло питання забезпечення високих рівня та якості життя населення, то зараз в період, такий складний політично та фінансово, на перші шпальта